

РОЗДІЛ III

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛОГОПЕДІЇ

Гордієнко Юлія Юріївна

Магістрантка спеціальності 016 Спеціальна освіта
(Олігофренопедагогіка. Логопедія)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Науковий керівник – **Боряк О.В.** д. пед. наук, доцент

ФІТОТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ

У статті здійснюється теоретичне узагальнення використання фітотерапевтичного методу корекції порушень мовлення у дітей; визначається місце даного не традиційного методу у комплексному корекційному впливі на розвиток, та психоемоційний стан дітей з мовленнєвими порушеннями. Охарактеризовано особливості застосування фітотерапії, на основі індивідуального підходу до кожної дитини, визначення її потреб.

Ключові слова: фітотерапія, діти з порушенням мовлення, не традиційні методи корекції, корекційна робота.

Hordienko Julia Yuriyivna

Master's degree in specialty 016 Special education
(Oligophrenic pedagogy. Speech therapy)
Sumy State Pedagogical University
named after AS Makarenko
Supervisor – **Boryak OV** Doctor of pedagogical sciences,
associate professor.

PHYTOTHERAPY IN WORKING WITH CHILDREN WITH SPEECH DISORDERS

The article provides a theoretical generalization of the use of phytotherapeutic method of correction of speech disorders in children; the place of this non-traditional method in the complex corrective influence on development and the psycho-emotional state of children with speech disorders are determined. The peculiarities of phytotherapy application on the basis of individual approach to each child are defined, having defined its needs.

Key words: phytotherapy, children with speech disorders, non-traditional correction methods, correction work.

Постановка проблеми. Фітотерапія – лікування з застосуванням лікарських рослин. Має глибоке коріння як в нашій так і в інших країнах. Та на при великий жаль, точних наукових даних, з приводу застосування фітотерапевтичних засобів при лікуванні чи виправленні порушень мовлення, на сьогодні не достатньо.

Для розвитку даного питання важливе приваблення уваги лікарів, дефектологів, педагогів, батьків до необхідності використання фітотерапії, як ефективного засобу при порушеннях мовлення у дітей, та його супутніх

патологій. Саме тому дане питання потребує більш глибокого і серйозного вивчення, з метою послідуного впровадження в практичну діяльність.

Актуальність: Відомо, що логопедія – унікальна наука, яка не може існувати окремо від медицини та психології. В сучасному світі вона набуває все більшої актуальності, адже не втішна статистика сьогодення свідчить про поступове, щорічне збільшення кількості дітей із порушенням мовлення.

Звичайно логопедичні методи при розумному їх використанні є високоефективними, але існують такі види порушень, які потребують медичної допомоги, без якої корекція дефекту мовлення може бути не повноцінною, або ж і взагалі не можливою. Саме тому на плечі фахівців даної сфери, і лягла відповідальність допомоги дітям з порушенням мовлення, використовуючи не лише класичні методи роботи із дітьми, а також використовувати інноваційні, чи навіть нетрадиційні засоби корекції порушення мовлення дітей.

Мета статті – теоретично проаналізувати напрям використання фітотерапії у корекційній роботі з дітьми з порушенням мовлення.

Виклад основного матеріалу. Рослини є невичерпною скарбницею природної, цілющої, лікувальної сировини. Різна рослинна сировина застосовується людиною з терапевтичною метою ще з давніх-давен.

Ще в XI ст. до н.е. вавилоняни широко використовували рослини в лікувальних цілях. Частина глиняних табличок, виявлених в бібліотеці ассирійського царя (XII ст. До н.е.), містить опис лікарських трав, а в столиці Ассирії Ніневії був знайдений сад лікарських рослин. Єгиптяни ще за чотири тисячі років до н.е. склали деяку подібність фармакології з описом застосовувалися тоді лікарських рослин [1].

Фітотерапія – лікування яке засноване, на застосуванні різноманітної рослинної лікувальної сировини. Цей мало відомий сучасності метод використовується як профілактичний і лікувальний засіб в логопедії. Фітотерапія широко застосовується при порушеннях мовлення у дітей, які обумовлені порушенням нервової системи : дизартрія, заїкання, афазія, алалія. Має високу ефективність для усунення нервозних станів, втоми, млявості, безсоння, відновлення розумової і фізичної працездатності, профілактики порушень мозкового кровообігу, розладів пам'яті, відновлення м'язового тону.

Корекція мовних порушень не достатньо ефективна, якщо не брати до уваги лікування супутньої неврологічної патології. Стійкі, тривалі астеничні стани, потребують постійних повторних курсів фітотерапевтичного лікування.

Заспокоюючі відвари та настої лікарських трав, можна приготувати з квітів ромашки, пелюстків м'яти, коренів валеріани.

Діяльність нервової системи складається з взаємодії збуджувальних і гальмівних процесів. Порушення фізіологічних співвідношень між цими діями призводить до розвитку захворювань. Рослини, що містять речовини, які надають заспокійливу дію, мають властивість усувати явища надмірного збудження нервової системи, наближає рівень збудливих процесів до фізіологічної норми [2].

Для визначення плану лікування порушень мовлення у дітей, необхідно визначитись з специфікою, етапом та клінічними особливостями захворювання. Призначаючи фітотерапію важливо також враховувати вік, стать дитини, наявність супутніх захворювань і алергічних реакцій. Якщо під час прийому лікарської сировини з'являються побічні ефекти, то необхідно зменшити дозування, або і зовсім припинити прийом замінивши фіто сировину. Якщо тривалий час не відмічаються позитивні зрушення від прийому лікувальних рослин, особливо при загостренні захворювання, необхідно звернутись до спеціаліста.

Дизартрія - порушення звуковимовної сторони мови, обумовлене органічною недостатністю іннервації мовного апарату [3]. При даному порушенні тонус м'язів мовного апарату є підвищеним (спастичним), або зниженим (паретичним). В такому разі фітопрепарати обирають залежно від необхідного ефекту: при спастичній формі перенапружені м'язи потребують розслаблення та заспокоєння; при паретичній формі застосовують настої для підвищення м'язового тону. Лікують дизартрію застосовуючи рослинну сировину не лише внутрішньо, у вигляді відварів та настоїв, а і зовнішньо приймаючи ванни.

Афазія – придбаний розлад, що характеризується частковою або повною втратою функції вже сформованого мовлення. Частіше виникає у дорослих, при порушенні мозкового кровообігу, в такому випадку за допомогою фітотерапія виникнення даної патології можна було б попередити. Та якщо говорити про придбану форму афазії у дітей, то в цьому випадку за допомогою лікарських рослин можна допомогти відновленню функції головного мозку, і сприяти відновленню мови в поєднанні з логопедичними корекційними заняттями.

У лікуванні заїкання важливу роль відіграє позитивний психологічний настрій, без якого не може відбутись повноцінне покращення, так як дане

порушення має неврологічне походження. Важливим аспектом у подоланні заїкання є подолання логофобії – страху говорити, через який виникають мовні судоми. Фітопрепарати застосовують для заспокоєння нервової системи та зменшення страху говорити. При неврозоподібному заїканні використовують такі лікарські збори, що мають седативний та проти судомний вплив на дитячий організм. Для зборів використовують корінь валеріани лікарської, плоди шипшини, листя м'яти перцевої, квіти бузку звичайного та ін.. Збори з використанням цих рослин мають заспокоюючий вплив, сприяють покращенню настрою та пам'яті.

Алалія - відсутність мовлення або системне недорозвинення мови внаслідок органічного ураження мовних зон кори головного мозку у внутрішньоутробному або ранньому періоді розвитку дитини (до формування мови) [3]. Алалія захворювання, що охоплює в собі складний комплекс порушень, в поєднанні з неврологічною симптоматикою: починаючи від незначних пошкоджень нервової системи і закінчуючи сильно вираженими неврологічними розладами. Як стверджують фахівці, найчастіше у таких дітей розвиваються патологічні якості особистості, невротичні риси характеру, вони імпульсивні і в той же час пасивні, швидко втомлюються. Саме тому при даній патології необхідно швидко нормалізувати стан дитячої психіки та нервової системи, застосовуючи заспокійливі лікарські рослини.

Використовуючи фітотерапію як метод корекції в роботі з дітьми з порушенням мовлення, ми можемо спостерігати покращення всіх органів та систем, тому що така терапія має також профілактичний характер, зміцнюючи імунітет.

Висновки. Отже фітотерапія є ефективним засобом в лікуванні різноманітних порушень мовлення, і крім цього має позитивний вплив на весь організм в цілому. Таким чином, доведеність ефективності фітотерапії не підлягає сумніву. Подібні методики, на мою думку, необхідно застосовувати як при логопедичному впливі, так і при педагогічному.

Перспектива досліджень. Продумане використання фітотерапії з урахуванням багатовікового досвіду народу, дає можливість створити сприятливий ґрунт для роботи щодо корекції мовленнєвих порушень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нетрадиционные методы в коррекционной и лечебной педагогике. *Справочник логопеда*. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. С.195-214.

2. Лікарські рослини: енциклоп. довід. Київ, 1992. 544 с.
3. Филичева Т. Б. и др. Основы логопедии: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Педагогика и психология (дошк.)» М.: Просвещение, 1989. 223 с.

Горобець Ірина Іванівна

магістрантка спеціальності 016 Спеціальна освіта
(Олігофренопедагогіка. Логопедія)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Науковий керівник – **Бондаренко Ю.А.**,
докт. пед. наук, професор

**РОЗВИТОК ОБРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО
РОЗВИТКУ ЗАСОБОМ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА**

У статті висвітлено теоретичний аналіз та досвід практичної роботи щодо розвитку образного мовлення у дітей із затримкою психічного розвитку. Презентовано погляди науковців і практиків щодо особливостей його формування у дошкільників із затримкою психічного розвитку. Наведено приклади використання засобів художнього слова в освітній, виховній та корекційній роботі з дітьми досліджуваної категорії.

Ключові слова: образне мовлення, діти із затримкою психічного розвитку, художнє слово.

Horobets Iryna Ivanivna

Master's student majoring in 016 Special Education
(Oligophrenopedagogy. Speech Therapy)
Sumy State Pedagogical University
A. S. Makarenko University
Supervisor - **Bondarenko Y. A.** - Doctor ped. science,
professor

**DEVELOPMENT OF SPEECH IMAGERY OF CHILDREN WITH MENTAL RETARDATION
BY MEANS OF ARTISTIC SPEECH**

The article highlights the theoretical analysis and experience of practical work on the development of figurative speech in children with mental retardation. The views of scientists and practitioners on the peculiarities of its formation in preschoolers with mental retardation are presented. Examples of the use of the means of the artistic word in educational, upbringing and correctional work with children of the studied category are given.

Key words: figurative speech, children with mental retardation, artistic word.

Постановка проблеми. Доведеним є той факт, що одним із джерел розвитку образності мовлення дитини є художнє слово, що міститься у художній літературі, усній народній творчості. Проблема розвитку образного мовлення дітей із затримкою психічного розвитку є актуальною і повинна